

Ten eerste

terugkeert in Jorwerd

Pioniersplekken met 'brunchdienst'

Nijkleaster in Jorwerd is een van de ruim dertig zogenoemde pioniersplekken van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Het gaat om lokale initiatieven, goedgekeurd en financieel ondersteund door het PKN-dienstencentrum in Utrecht, die ten doel hebben aansluiting te vinden bij 'nieuwe spirituelen' – mensen die 'iets' met God hebben – en bij mensen voor wie de traditionele kerkdienst wat te rigide is. 'Als je niets doet, moet iemand straks misschien het licht uitdoen', zei Hans van Ark van de PKN hierover in *Trouw*. Het jongste pioniersproject is de zogenoemde 'brunchdienst' in Huizen voor mensen die eens per maand op de late zondagochtend geloofservaringen willen uitwisselen. De pioniersplekken hebben met elkaar gemeen dat ze informeel en laagdrempelig zijn en vaak niet gebonden zijn aan een kerkgebouw of het traditionele format van een kerkdienst. Enkele pioniersplekken wankelen door gebrek aan inkomsten. Niettemin hoopt de PKN in 2016 honderd pioniersplekken te hebben.

arrangementen aan waarvoor hij gebruikmaakt van de kerk, de plaatselijke herberg Het wapen Van Baarderadeel – de oudste dorpskroeg van Friesland – en het vlakke Friese land. Over een paar jaar hopen Wagenaar en zijn vrouw het klooster te betrekken, waar zij met een handjevol vaste bewoners en een wisselend aantal passanten 'een tijdelijke gemeenschap van leven, bidden en eten' zullen vormen. Dan zal het initiatief pas echt recht doen aan de naam die Wa-

genaar eraan heeft gegeven: Nijkleaster (nieuw klooster). Er zijn momenteel meer aanvragen dan Wagenaar kan honoreren.

Vooralsnog is Nijkleaster meer een 'activiteitencentrum' dan een gemeenschap, zegt Wagenaar. Onder de lokroep 'stilte, bezinning, verbinding' trekt het – in de woorden van Wagenaar – 'mensen van allerlei snit: niet-religieuzen, moderne druïden, traditioneel gelovigen, mensen uit evangelische gemeenten'. Voor de zogenoemde kleasterkuier (kloosterwandeling) van deze woensdagochtend hebben zich zo'n veertien mensen gemeld, beduidend minder dan de editie van de voorgaande week. Ze zitten in een halve kring in het koor van de kerk, de knieën bedekt door een fleecedekentje dat weinig bescherming biedt tegen de optrekende kou. Ze luisteren naar een psalm in een hertaling van Huub Oosterhuis en naar de schriftlezing: Johannes 3, over de man die aan de overkant van de Jordaan meer mensen doopt dan Johannes de Doper zelf. 'Hij moet groter worden, en ik kleiner', zegt Johannes tegen zijn volgelingen die zich over de concurrentie beklaagen. Een kleine tweeduizend jaar later wordt over de betekenis van deze woorden nog steeds geredetwist.

Na de korte dienst treffen de aanwezigen elkaar in de voorkerk, rondom een kloekke tafel van kunstthars waarin voorwerpen zijn verwerkt – van schaatsen tot de eerste Friese vertaling van het Nieuwe Testament – die betekenisvol zijn voor het project. Ze vertellen wie ze zijn en wat hen hier brengt. Wagenaar regisseert de bijeenkomst met zachte hand. Hij wil niet de alwetende predikant zijn, de man op de kansel. Hij wil slechts de voorwaarden creëren voor de mooie dingen die kennelijk in Jorwerd gebeuren.

In dat verband valt zeer geregeld het woord 'verbinding': tussen de

mensen die elkaar in Jorwerd treffen, tussen de mensen en 'het bezinnend landschap dat je bijna dwingt om naar binnen te kijken' en – soms – tussen de mensen en God. Maar voor Wagenaar zijn verhalen over God niet per definitie waardevoller dan verhalen over de mensen zelf. Of waardevoller dan stilte.

Stilte heerst ook tijdens de wandeling. Tijdens het eerste deel laten de deelnemers, op voorspraak van Wagenaar, in stilte de natuur op zich inwerken. Tijdens het tweede deel bezinnen zij zich in stilte op de tekst van Johannes: 'Hij moet groter worden, en ik kleiner'. En tijdens het derde deel, als de wandelaars het gezicht weer naar de kerktoren van Jorwerd hebben gewend, praten ze met elkaar over deze tekst. Tenzij ze liever praten over iets wat hen meer bezighoudt, of de wandeling liever in stilte voortzetten.

Wagenaar ziet bij dit alles voor zichzelf een bescheiden rol weggelegd.

De alwetende predikant, de man op de kansel, wil hij niet zijn

Aan het slot, tijdens de maaltijd waarbij de aanwezigen elkaars brood eten, eist hij ook niet het laatste woord op over de tekst van Johannes. Die taakopvatting is niet naar de zin van mensen die de predikant als autoriteit willen zien. Maar zo'n predikant wil Wagenaar dus niet zijn. En de kerk in Jorwerd vaart daar wel bij. Of zijn model ook elders in Nederland de kwakkelende kerk kan reanimeren? 'Ik ga niet de kerk redden. Ik moet kleiner worden.'

Klachten over AH-actie met kristallen glazen

Van onze verslaggever
Jos Maalderink

AMSTERDAM De kristallen glazen van Albert Heijn bevatten geen lood, zijn niet zwaar genoeg en zouden dus eigenlijk niet als kristal aangeprezen mogen worden. Enkele klanten hebben daarover een klacht ingediend bij de Reclame Code Commissie. Ze zijn boos over de matige kwaliteit van de glazen van Albert Heijns kristalzegelactie. Volgens de supermarktketen is er wel degelijk sprake van kristalglas.

Bij inwisseling van 40 zegels kunnen Albert Heijn-klanten voor 3 euro een set van vier glazen krijgen, waaronder wijn-, champagne- en whiskyglazen. Mooi voor de Kerstdagen en de actie is een groot succes, laat Albert Heijn weten. Toch zijn de glazen onder vuur komen te liggen. Een woordvoerder van Villeroy & Boch, die de glazen voor de grootgrutter heeft gemaakt, liet zich tegen *De Telegraaf* zelfs ontvallen dat het gaat om 'nepkristal, zonder lood, dus eigenlijk gewoon glas'.

Is kristalglas zonder lood geen kristalglas? De regels over de benaming stammen uit een EU-richtlijn uit 1969. Kristalglas is de algemene omschrijving voor glaswerk dat metaaloxide bevat. Er be-

staan meerdere categorieën. Alleen de luxere varianten moeten lood bevatten: 24 procent voor loodkristal en 30 procent voor volloodkristal. Voor de lagere categorieën kristallijnglas en sonorglas is 10 procent metaal voldoende. Dat hoeft bovendien geen lood te zijn: zinkoxide, bariumoxide of kaliumoxide mag ook.

Albert Heijn laat weten dat de glazen meer dan 10 procent metaal bevatten, maar kan niet zeggen welke. 'Ze zijn glanzender dan gewoon glas', zegt een woordvoerder van de supermarkt. 'Ik blijf erbij dat we helder zijn geweest naar de klant. Het zijn glazen van kristalglas, niet gewoon glas.'

Volgens Villeroy & Boch zijn de glazen van kristallijnglas. Niet zo zwaar als de duurere varianten en zonder lood, maar wel een vorm van kristalglas. 'Glas heeft een groene kleur, kristalglas niet', laat Karen Baelde namens Villeroy & Boch weten. Maar welk metaal het glasbedrijf heeft gebruikt, blijft onbekend. Ze weet ook waarom de Albert Heijn-glazen geen lood bevatten: 'Consumenten willen het liefst glazen die in de vaatwasmachine kunnen. Glazen met lood laten grijze vlekken achter in de vaatwasser.'

Op 15 januari doet de Reclame Code Commissie uitspraak.

Advertentie

OP REIS NAAR WERELDWONDEREN ?

COMFORTABELE 4* RONDREIZEN

Wat staat er op uw wensenlijst? Nieuwsgierig naar de **Taj Mahal** in India? **Petra** in Jordanië? **Macchu Pichu** in Peru? **Chichén Itzá** in Mexico of **Cristo Redentor** in Brazilië? Met FOX ontdekt u alle wereldwonderen op een bijzondere manier. Daarom brengen wij u naar één van de rustige plekjes op de **Grote Muur** in China. Kijk voor het complete overzicht op FOX.nl/wereldwonderen

20-daagse singlereis

INDIA & NEPAL
Taj Mahal, boottochten, jeepdrive in Chitwan
FOX.nl/P6936

v.a.
€ 1.999

20-daagse privéreis

PERU COMPLEET
Machu Picchu, Titicacameer en de Colca Canyon
FOX.nl/P3115

v.a.
€ 2.399

14-daagse groepsreis

KEIZERLIJK CHINA
Grote Muur, Terracotta Leger en Shanghai
FOX.nl/P3944

v.a.
€ 1.349

14-daagse privéreis

KLEURRIJK MEXICO
Koloniaal steden, Mayacultuur en hagelwitte stranden
FOX.nl/PVMX1

v.a.
€ 1.199

8-daagse groepsreis

JORDANIE
Petra, drijven in de Dode Zee en Wadi Rum
FOX.nl/P6673

v.a.
€ 889

16-daagse groepsreis

BETOVEREND BRAZILIE
Rio de Janeiro, Foz do Iguaçu en de Pantanal
FOX.nl/P4284

v.a.
€ 2.549

NU LEVEN. NU REIZEN.

FOX VERRE REIZEN
VAN ANWB

'het bezinnende landschap' van Jorwerd.

Foto's Harry Cock / de Volkskrant